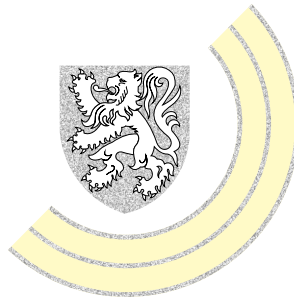

VLAAMS PARLEMENT

Zitting 2001-2002

31 januari 2002

HANDELINGEN

COMMISSIEVERGADERING

COMMISSIE VOOR ECONOMIE, LANDBOUW, WERKGELEGENHEID EN TOERISME

Vraag om uitleg van de heer Jacques Laverge tot de heer Jaak Gabriels, Vlaams minister van Economie, Buitenlandse Handel en Huisvesting, over de problematiek van kredietschaarste bij de KMO's

Vraag om uitleg van de heer Pieter Huybrechts tot de heer Jaak Gabriels, Vlaams minister van Economie, Buitenlandse Handel en Huisvesting, over het eventueel toekennen van expansiesteun aan de gemeente Lommel voor het aantrekken van het bedrijf Hansen Transmission

Commissie voor Economie, Landbouw, Werkgelegenheid en Toerisme

Donderdag 31 januari 2002

VOORZITTER : De heer André-Emiel Bogaert

– *De vraag om uitleg wordt gehouden om 10.15 uur.*

Vraag om uitleg van de heer Jacques Laverge tot de heer Jaak Gabriels, Vlaams minister van Economie, Buitenlandse Handel en Huisvesting, over de problematiek van kredietschaarste bij de KMO's

De voorzitter : Aan de orde is de vraag om uitleg van de heer Laverge tot de heer Gabriels, Vlaams minister van Economie, Buitenlandse Handel en Huisvesting, over de problematiek van kredietschaarste bij de KMO's.

De heer Laverge heeft het woord.

De heer Jacques Laverge : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, collega's, veel ondernemingen, vooral de KMO's, hebben de indruk dat de kredietschaarste toeneemt. Dat komt duidelijk tot uiting in de resultaten van een aantal recente enquêtes, waaronder een van het Vlerick-instituut. Die laatste betreft de periode 1998-2000, toen het economisch beter ging. Niettemin beschouwt de helft van de respondenten het gebrek aan financiële middelen – zowel kredieten als kapitalen – als een remmende factor voor de ontwikkeling van hun bedrijf. Het onderzoek werd uitgevoerd bij jonge en kleine KMO's. Die laag van de bedrijfs-wereld is echter belangrijk voor het Vlaams economisch profiel.

Een eerste probleem is krediet krijgen. De banken verstrekken niet meer zo gemakkelijk krediet. Ze zijn voorzichtiger en selectiever geworden. Vanzelfsprekend is dat niet zo prettig voor beginnende KMO's. Daarbij zijn de interesten gestegen. In de bankwereld hebben zich veel fusies voorgedaan, dus het aanbod is gedaald. Kredieten worden ook veel meer dan vroeger met variabele rente toegekend.

Een tweede probleem is de beschikbaarheid van risicokapitaal. Slechts weinig investeerders zijn nog bereid geld te stoppen in starters en kleine ondernemingen. De GIMV heeft zich teruggetrokken uit dat marktsegment, en is eigenlijk nooit vervangen. Andere investeringsmaatschappijen en participatiefondsen richten zich vooral op grote bedrijven. Een studie voor een kleine investering kost evenveel als voor een grote, en de kapitaalverschaffers houden natuurlijk ook hun rendement in het oog. De business angels zouden een alternatief kunnen zijn, maar in feite zijn ze al evenmin actief aan de onderkant van de kapitaalmarkt.

Op zijn congres over duurzaam ondernemen zei het VEV te menen dat het durfkapitaal bang is voor kleine projecten. Starters en kleine KMO's hebben het daardoor moeilijk om te groeien. We mogen niet vergeten dat vrijwel alle belangrijke Vlaamse bedrijven ooit klein begonnen zijn.

Een bijkomende moeilijkheid is dat er in Vlaanderen geen goed systeem bestaat voor het waarborgen van kredieten. Zo'n systeem vermindert het risico voor de bank of de investeerder. Er bestaat wel een Waarborgfonds, maar dit heeft bijzonder weinig impact. De marktaanwezigheid ervan is zeer gering : slechts 0,5 percent. In Nederland gaat het om meer dan 5 percent. Vlaanderen scoort dus onvoldoende.

De Lambermontakkoorden bieden Vlaanderen de mogelijkheid om nieuwe beleidsinstrumenten uit te bouwen. Vroeger behoorde al wat met fiscaliteit, krediet en financiën te maken had tot de bevoegdheid van de federale overheid. Het is ook die laatste die ooit een rapport heeft besteld over deze problematiek. Er werd zelfs een bijzondere commissie opgericht, die aanbevelingen en suggesties heeft gedaan. Mijn vraag is welke aanvullende maatregelen Vlaanderen zal nemen. Minister-president Dewael heeft al een aantal voorstellen en ideeën geopperd, maar daar mag het niet bij blij-

Laverge

ven. We moeten onze beginnende ondernemingen dringend ruimte geven om te groeien. We zitten al met een tekort aan starters. Dat is nadelig voor onze economie.

Onderzoek in andere landen heeft aangetoond dat een grote basis aan startende en kleine ondernemingen noodzakelijk is om een sterke economische capaciteit te bekomen.

Mijnheer de minister, ik wil u dan ook vragen of de Vlaamse regering een duidelijke visie heeft op de omvang van de kredietschaarste voor de Vlaamse KMO's. Ik heb daarnet verwezen naar een aantal documenten en onderzoeken zoals de studie van het Vlerickinstituut. Hoe ervaart u deze reële problematiek in de sector ? Op welke manier wilt u de kredietmogelijkheden voor KMO's verbeteren ? Welke initiatieven zijn er al genomen ? Hoe kunnen deze initiatieven worden geoptimaliseerd ? Welke nieuwe initiatieven wilt u nemen ten aanzien van de krediet- en de kapitaalverschaffers ?

De voorzitter : De heer Ramoudt heeft het woord.

De heer Didier Ramoudt : Mijnheer de voorzitter, ik heb de door de heer Laverge aangehaalde problemen persoonlijk ervaren. De kredietinstellingen zullen mijn woorden met klem ontkennen. Ze zullen allerlei argumenten aanhalen om mijn stelling te weerleggen. Ik weet echter hoe de situatie in elkaar zit.

Als iemand bij een bank aanklopt om een krediet voor een vastgoed te verkrijgen, is de kredietverlener tegenwoordig niet meer tevreden met het vastgoed in kwestie als waarborg. De vraag is hoe gulzig de banken zijn geworden. Ze stellen zich niet tevreden met het vastgoed. Ze graven zo diep in het privé-domein dat de kredietaanvrager er angstig van wordt. Ze beperken zich bovendien niet tot de kredietaanvrager. Om zich maximaal in te dekken, onderzoeken ze soms zelfs de privé-situatie van tweede- en derdegraadsverwanten.

Ik vraag me af of het zogenaamde kleinkapitaal niet het slachtoffer van het grootkapitaal dreigt te worden. De voorbije jaren hebben de banken hun lesje geleerd. Ze hebben veel slechte ervaringen gehad.

Hun aandeelhouders vragen om een responsabilisering. Zij zijn tenslotte meer geïnteresseerd in een direct rendement dan in lopende schulden. Voor elk miljoen dat een bank aan krediet verleent,

moet ze eenzelfde bedrag reserveren. Aangezien dit voor de banken niet erg interessant is, richten ze zich momenteel meer op andere markten, in het bijzonder op de verzekeringsmarkt.

De kleinhandelaars en de starters die met een goed dossier naar een bank stappen, worden in hun aanloop geremd. De overheid biedt momenteel geen gepast alternatief aan. De heer Laverge heeft het daarnet even over het Waarborgfonds gehad. De administratieve molen is echter zo veeleisend dat veel mensen er zelfs niet aan willen beginnen. Dit blijkt trouwens duidelijk uit het aantal dossiers dat het Waarborgfonds moet behandelen.

Het Vlaams economisch weefsel dreigt het slachtoffer te worden van de kredietattitudes van de banken. Ik denk hierbij in eerste instantie aan de exorbitante rentes. Fortis is op dit vlak een goed voorbeeld. Deze bank steekt niet onder stoelen of banken dat ze niet langer in kredieten geïnteresseerd is. De interesten tonen aan dat Fortis dit gedeelte van de markt naar de andere banken tracht toe te schuiven. Het spreekt evenwel vanzelf dat de andere banken zich ook terughoudend opstellen.

Het beperkte aantal kredietverleners zorgt voor een beperkte markt. Hoe beperkter de markt, hoe moeilijker en hoe duurder het wordt. Dit is een bijkomende belasting voor de competitiviteit van de Vlaamse economie.

Ik vind dat de federale en de gewestelijke overheden de nodige initiatieven moeten nemen om ervoor te zorgen dat de kredietverleners de Vlaamse economie weer de kans bieden om zich verder te ontwikkelen. Indien dit niet gebeurt, vrees ik op termijn voor een boemerangeffect.

De voorzitter : De heer Vandenbroeke heeft het woord.

De heer Chris Vandenbroeke : Mijnheer de voorzitter, ik wil me bij deze vraag om uitleg aansluiten. Reagerend op de opmerkingen van de heer Ramoudt, zou ik hier ook even iets over de kredietaanvragers willen zeggen.

Iedereen weet dat de diversiteit en de dynamiek van de KMO's de troeven van de Vlaamse economie vormen. Ik ken de markt van de kredietverleners niet goed. Ik beschik wel over heel wat statistisch materiaal aangaande de bedrijfswereld. Ondanks de gunstige conjuncturele ontwikkelingen van de voorbije jaren heeft de geboorteteratio van nieuwe bedrijven het sterk laten afweten. Dit is een merkwaardige vaststelling. Ondanks het econo-

Vandenbroeke

misch weefsel en de schitterende conjuncturele kansen heeft de frequentie van de nieuwe oprichtingen, de geboorterate ten aanzien van het totale aantal bedrijven, het laten afweten. De oorzaken van dit fenomeen situeren zich binnen de kredietmarkt. Er zijn hier duidelijke pijnpunten.

De minister en de minister-president hebben de voorbije weken een aantal zeer interessante denksporen ontwikkeld. Ik vraag me evenwel af in welke mate we die denksporen kunnen opvolgen. Ik veronderstel dat dit onderwerp straks, tijdens de gedachtewisseling, ook ter sprake zal komen.

Ik ben benieuwd naar het antwoord van de minister. Dit punt is cruciaal voor de dynamiek van de KMO's in Vlaanderen. Aangezien de KMO's onze voornaamste economische troef vormen, moeten we de pijnpunten op het vlak van de kredietverschaffing opvangen.

De voorzitter : De heer Van Goethem heeft het woord.

De heer Roland Van Goethem : Mijnheer de voorzitter, ik heb aandachtig naar de woorden van de vorige sprekers geluisterd. Ik denk niet dat de lage startersratio enkel aan de kredietverstrekking kan worden toegeschreven. We moeten de algemene sociaal-economische toestand in Vlaanderen in het oog houden. Ik ben ervan overtuigd dat de hoge bedrijfslasten op dit vlak een belangrijke rol spelen.

Er wordt blijkbaar geklaagd over een gebrek aan kredietverschaffers en over de moeilijke houding die de bestaande kredietverstrekkers aannemen. In dit verband zou ik even willen verwijzen naar een instelling uit het verleden, namelijk de Nationale Maatschappij voor Beroepskrediet. Deze federale instelling is jaren geleden opgedoekt. De tijd is misschien gekomen om op het Vlaamse niveau eens aan de oprichting van een dergelijk instituut te denken.

De voorzitter : We voeren hier een enorm belangrijk debat over een van de slagaders van de Vlaamse economie. We mogen evenwel het verschil tussen durf- en borgkapitaal niet uit het oog verliezen.

Zoals de heer Ramoudt daarnet al heeft gezegd, moet iemand soms zijn ouders en zijn schoonouders meenemen om van een erkende kredietinstelling iets los te krijgen. De eisen inzake borgstelling zijn zo uitgebreid dat iedere kredietaanvrager zich

eigenlijk in een zeer onzekere toekomst stort. Het durfkapitaal, daarentegen, is bestemd voor jonge starters en bedrijven in volle ontplooiing. Indien ze over een goed dossier beschikken, kunnen ze participanten zoeken.

Wie borgkapitaal wil verkrijgen, komt op privé-domein en binnen het eigen bedrijf in een onleefbare situatie terecht. Wie durfkapitaal wil verkrijgen, moet over een goed dossier beschikken en mensen vinden die hierin durven te participeren. Venture capital is bekend geworden ten tijde van de ICT-hausse. Samen met het vertrouwen in de ICT-markt is het vertrouwen in venture capital ondertussen afgekalfd. Het is in alle sectoren veel moeilijker geworden om krediet te verkrijgen.

Op een bepaald ogenblik werden business angels als reddende engels beschouwd. Een business angel is echter een zeer harde speler die zich op het randje van de wettelijkheid begeeft. Wie met deze mensen in zee gaat, zal moeten zwemmen of verdrinken. Aangezien ze grote risico's nemen, hebben de business angels geen medelijden. Voor het segment van jonge starters en KMO's zijn business angels geen aangewezen kredietverstrekkers. Dit systeem is bestemd voor grote spelers die grote risico's willen nemen.

In de banksector zijn er steeds minder en steeds grotere banken. Hun belangen zijn ver verwijderd van de man in de straat of het kleine bedrijf om de hoek. Vroeger kon een kredietaanvrager een dossier indienen bij de directeur van het plaatselijke bankfiliaal. Dit sociaal-financiële weefsel is in Vlaanderen verdwenen. Als we deze elementen op een rijtje zetten, zien we duidelijk hoe moeilijk het voor starters en voor kleine bedrijven is geworden om aan kapitaal te raken.

Vroeger speelde de GIMV op dit vlak een belangrijke rol. Een van de pijlers van de werking van de GIMV bestond net uit het verstrekken van borg- en durfkredieten aan kleine bedrijven. Dit aspect is volledig weggefallen. De GIMV is een beursgenoteerde onderneming geworden. Het is een Europese speler met kantoren in Singapore en Londen. De GIMV kan en wil zich hiermee niet langer bezighouden.

Met het decreet van 6 juli 2001 hebben we de PMV opgericht. Een van de vier decretaal voorziene pijlers van de werking van de PMV bestaat uit het verschaffen van krediet. Aangezien de PMV momenteel nog niet actief is, kan ze de markt nog niet aanvullen.

Voorzitter

Laten we de feiten even op een rijtje zetten. De grote spelers zijn niet langer geïnteresseerd. Het sociaal-financiële weefsel is aangetast. De GIMV kan deze taak niet langer opnemen. De PMV kan deze taak nog niet opnemen. De business angels zijn voor de kleine spelers geen aangewezen markt. Het is tegenwoordig zeer moeilijk om venture capital te verkrijgen.

Ik begrijp de vraag om uitleg van de heer Laverge zeer goed. We hebben hier al meermaals over dit onderwerp gediscussieerd. Tijdens een van die discussies is gebleken dat Vlaanderen volgens een Europese enquête, ondanks de gunstige economische omstandigheden, onderaan de startersladder bengelt.

Deze problematiek vormt voor de Vlaamse regering en voor de bevoegde minister een belangrijke uitdaging. Ik hoop dat de minister hier inventief op zal kunnen inspelen. De vorige ministers hebben verklaard dat ze het bureaucratische, achterhaalde en niet naar behoren functionerende Waarborgfonds wilden rooveren en in een soort bankinstelling wilden omvormen. Aangezien dit nog steeds niet is gebeurd, gaat het hier over een zeer actuele vraag.

De voorzitter : Minister Gabriels heeft het woord.

Minister Jaak Gabriels : Mijnheer de voorzitter, op de ruimere aspecten van de problematiek van de starters en van de startende ondernemers zullen we straks nog terugkomen in het kader van het actieplan Ondernemen. Het betreft hier een van de vijf krachtlijnen die we straks specifiek zullen bespreken.

Wat de vragen van de heer Laverge en de andere sprekers betreft, wil ik er even op wijzen dat het geen kwestie van kredietchaarste is. De hoge kostprijs van de kredieten vormt het probleem.

Deze hoge prijzen hebben veel te maken met de tweede ontwerpovereenkomst van Basel. De toezichthouders van de verschillende geïndustrialiseerde banken hebben onderling afgesproken om de normen inzake provisies, vooral met betrekking tot risicoprofiel, sterk te verzwaren. Voor de KMO's, de starters en de bedrijven in de high-tech-sector die een krediet aanvragen, betekent dit een enorme stijging van de kosten.

Deze normen zouden normaal tegen het jaar 2005 van kracht worden. Iedereen weet echter dat ban-

ken, als het hen goed uitkomt, vaak geneigd zijn om op wijzigingen te anticiperen.

Aangevoerd door de minister van Financiën, is de federale regering al een tijdje aan het lobbyen voor een forse versoepeling van deze normen in functie van de verschillende behoeften die hier al naar voren zijn gebracht en, meer specifiek, in functie van de normen die de KMO's kenmerken.

Zowel in het actieplan Ondernemen, een kleurrijk economisch programma dat op 23 januari 2002 aan de Vlaamse regering is voorgelegd, als in de beleidsbrief, die in deze commissie uitvoerig is besproken, is de problematiek van de kredietchaarste en de -duurte voor de Vlaamse KMO's als een beleidsprioriteit naar voren geschoven.

KMO's kampen momenteel met een aantal financieringsbeperkingen. De oorzaken van deze beperkingen zijn de hogere financieringskost voor KMO's, de informatieproblemen tussen de kredietverschaffers en de ondernemingen, de beperkte omvang van de financieringen, het risico, het gebrek aan managementkennis en bedrijfsbeheer en het vasthouden aan eigen controle en bestuur. Ik veronderstel dat iedereen nog een aantal elementen aan dit lijstje kan toevoegen.

Zoals in het actieplan Ondernemen staat te lezen, is het aanbod aan risicokapitaal voor ondernemingen met een financieringsbehoefte van minder dan 1 miljoen euro in Vlaanderen beperkt. Om dit te verhelpen, voorziet de Vlaamse regering in de oprichting van een nieuw Startersfonds. Dit nieuwe fonds moet het structureel risicokapitaal in Vlaanderen als een hefboom activeren.

Parallel met dit nieuwe fonds zullen de beleggingen van particulieren in ondernemingen, het zogenaamde informele risicokapitaal, door middel van een aantal fiscale incentives worden gestimuleerd.

Wat de bestaande initiatieven en de nieuwe incentives betreft, wil ik erop wijzen dat het Vlaams Waarborgfonds over twee instrumenten beschikt om de financiering van ondernemingen te ondersteunen.

Het actieplan Ondernemen voorziet in een hervorming van het Vlaams Waarborgfonds. We willen het meer afstemmen op het Nederlands model. Dit betekent dat we de kredietverschaffers willen responsabiliseren en de administratie willen vereenvoudigen.

Gabriels

Om de ondernemingen financieel te ondersteunen, beschikken we over twee instrumenten, de waarborgregeling voor investeringskredieten en de garantieregeling voor het risicokapitaal. Iedereen weet dat er op dit vlak ook nood was aan een hervorming.

In het kader van de algemene doorlichting van de economische ondersteuningsmaatregelen van 2001 is onderzocht of het huidige instrumentarium met betrekking tot de waarborgverstrekking, met name de werking van het Vlaams Waarborgfonds, nog voldoende bij de actuele marktsituatie aansluit.

De belangrijkste conclusie van de evaluatie van de waarborgregeling ten aanzien van de investeringskredieten is het dalend gebruik. In de periode 1994-2000 is het totale aantal waarborgen van 2835 tot 1036 gedaald.

De waarborginvesteringskredieten vergen teveel administratief werk. De aan dit systeem verbonden voorwaarden zijn rigoureus streng, complex en niet flexibel. Dit geldt vooral voor de krediettypes, de dekkingsmethode, de aflossings- en provisiestructuur, de aanwending van het krediet en de maximale rentevoet.

Het bereik van de starters is relatief beperkt en vertoont sinds 1994 een dalende trend. Reeds tijdens het onderzoek is begonnen aan een aanpassing van het besluit betreffende de werking van het Vlaams Waarborgfonds. Door middel van deze aanpassing willen we zo snel mogelijk kunnen inspelen op de door het Europees Investeringsfonds geboden mogelijkheden.

In het kader van de hervorming van de waarborgregeling voor investeringskredieten is de SMI guarantee facility van bijzonder belang. Dit programma van het Europees Investeringsfonds biedt een tegenwaarborg aan die de waarborgen waarvoor regionale fondsen instaan, herverzekert. Een samenwerking met het Europees Investeringsfonds verhoogt dus de beschikbare middelen voor het waarborgen van kredieten zonder dat dit een budgettaire weerslag heeft.

Voor de waarborgregeling zullen we een systeem van automatische waarborg uitwerken dat maximaal gebruikmaakt van de beschikbare Europese middelen. De procedure voor de Vlaamse KMO's zal sneller en soepeler worden, en er zullen meer kredietverstrekkers zijn. Op die manier moet het marktaandeel in het KMO-krediet van het Waar-

borgfonds worden verhoogd van 1 percent nu tot 3 percent in 2004.

Het oordeel over de garantieregeling voor risicokapitaal was duidelijk. Er wordt te weinig gebruikgemaakt van dit instrument, omdat de toegevoegde waarde ervan voor de meeste dossiers minimaal is. In de praktijk werd de garantieregeling tot een verzekering met een lage premie. De regeling heeft niet geleid tot de creatie van bijkomende participatiemaatschappijen.

De afschaffing van de garantieregeling voor risicokapitaal in zijn huidige vorm is wenselijk, aangezien de impact ervan zeer beperkt is en enig hefboomeffect uitblijft. Er moet echter een alternatief worden uitgewerkt, want momenteel heeft de risicokapitaalmarkt geen oren naar de vraag van ondernemingen zonder hoge groeiverwachtingen die op zoek zijn naar kleine bedragen.

De Vlaamse regering vindt een overheidsingreep aan de onderkant van de risicokapitaalmarkt ten gunste van startende en innoverende bedrijven dan ook verantwoord, en heeft daarom 12,5 miljoen euro gestort in het nieuwe Startersfonds. Er wordt ook 10 miljoen euro uitgetrokken voor de fiscale begunstiging van informeel risicokapitaal.

Er werden al veel initiatieven vermeld. Samen met minister-president Dewael en minister Van Mechelen werken we aan maatregelen en beleidsinstrumenten die zo adequaat mogelijk zijn voor Vlaanderen. Niet alles wat uit het buitenland komt, is geschikt voor Vlaanderen.

Op 8 maart zal er een rondetafelconferentie met de banken plaatsvinden. De mogelijkheden om meer informeel en structureel risicokapitaal beschikbaar te stellen, zullen zeker worden besproken. Zowel de overheid als de privé-sector moeten hun duit in het zakje doen. Ik hoop dat we op 8 maart een belangrijke stap in de goede richting zullen zetten.

Structureel risicokapitaal is in de eerste plaats bestemd voor vennootschappen, informeel voor kleine, beginnende ondernemingen. Als mensen hun geld niet beleggen, maar ter beschikking stellen van een beginnend ondernemer, dan moet dat fiscaal worden beloond. Dankzij het Lambermontakkoord is dat ook mogelijk. Deze regelingen moeten in de loop van 2002 op punt worden gesteld. De nood is reëel.

De voorzitter : De heer Laverge heeft het woord.

De heer Jacques Laverge : Mijnheer de minister, er staan duidelijk heel wat initiatieven op stapel. We mogen evenwel niet vergeten dat ook de randvoorwaarden belangrijk zijn. Ik denk bijvoorbeeld aan een beter sociaal statuut voor de kleine ondernemers. Dat is ook heel belangrijk om meer animo voor het ondernemerschap te creëren.

Vlaanderen heeft heel bijzondere kenmerken, die ook zeer positief kunnen uitdraaien. We hebben het grootste spaarquotum ter wereld. Er wordt spectaculair veel gespaard. Hoewel we al de hele tijd praten over schaarste, is er eigenlijk veel geld op de markt. Veel mensen willen niet meer investeren op de beurs. Hoe kunnen die middelen worden ingezet ten bate van de Vlaamse ondernemingen ?

Er is enerzijds spaarkapitaal beschikbaar van burgers, doorgaans loontrekkenden, en anderzijds zit er heel wat ongebruikt kapitaal bij bedrijven. Er zijn dus langs twee kanten onbenutte mogelijkheden. We moeten de Vlaamse bevoegdheden gebruiken om investeringen van particulier spaargeld in het bedrijfsleven fiscaal aan te moedigen. Dat is een belangrijke opdracht. Een tekort aan kleine en jonge KMO's zal ons binnen 20 jaar zuur opbreken. Er moet een instroom zijn. De banken hebben trouwens al het meest verloren aan grote bedrijven.

Momenteel bestaat er al een programma, het Plato-project, om het peterschap van grote bedrijven over kleine te stimuleren. Dit project beperkt zich evenwel tot begeleiding en de overdracht van ervaring. De overheid zou een vorm van financieel peterschap kunnen uitwerken : grote bedrijven die de kapitaalbehoefte van beginnende ondernemingen opvangen. Zo'n netwerk zou een belangrijke rol kunnen spelen in Vlaanderen. Het VEV wil hieraan zeker meewerken.

Minister Jaak Gabriels : Een goed sociaal statuut is inderdaad heel belangrijk. Toen ik minister van de KMO's en de middenstand was, heb ik gezorgd voor een herziening van de faillissementsverzekering, zodat een mislukking niet onvermijdelijk naar het OCMW leidt. Door die herziening wordt de verzekeringsnemer gedurende twee maanden een minimuminkomen van 768,47 euro gegarandeerd. Ook voor de vier daaropvolgende maanden is voorzien in een regeling. Tot mijn hervorming werd maar 10 percent van het budget voor deze maatregel gebruikt. Er waren wel potentiële klanten, maar door de administratieve rompslomp en de relatieve onbekendheid van de verzekering werd er weinig gebruik van gemaakt. We zijn erin geslaagd dit be-

leidsinstrument te heractiveren. Het is bijna een automatisme geworden.

De verbetering van het sociaal statuut is een van de 21 prioriteiten van de federale regering. De voorbije twee jaar werd daar jaarlijks al 200 miljoen euro voor uitgetrokken. Om alle ongelijkheden weg te werken, onder meer inzake pensioenen en kinderbijslag, is echter nog meer geld nodig, naar schatting 370 miljoen euro. Hierover overlegt Vlaanderen met de federale overheid. De bedrijven maakt het niet uit wie uiteindelijk betaalt.

Ik zal over onze plannen in verband met het risicokapitaal overleggen met de ondernemersorganisaties, zodat de uitvoering ervan op een praktische en nuttige manier gebeurt. We zullen ook het financieel peterschap ter sprake brengen. Dit is een prima voorstel.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van de heer Pieter Huybrechts tot de heer Jaak Gabriels, Vlaams minister van Economie, Buitenlandse Handel en Huisvesting, over het eventueel toekennen van expansiesteun aan de gemeente Lommel voor het aantrekken van het bedrijf Hansen Transmission

De voorzitter : Aan de orde is de vraag om uitleg van de heer Huybrechts tot de heer Gabriels, Vlaams minister van Economie, Buitenlandse Handel en Huisvesting, over het eventueel toekennen van expansiesteun aan de gemeente Lommel voor het aantrekken van het bedrijf Hansen Transmission.

De heer Huybrechts heeft het woord.

De heer Pieter Huybrechts : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, collega's, het constructiebedrijf Hansen Transmission uit Edegem is op zoek naar een vestigingsplaats voor een nieuwe fabriek. Deze nieuwe fabriek, waar tandwielen voor windturbines zullen worden geproduceerd, is goed voor ongeveer 200 arbeidsplaatsen.

Hansen had in eerste instantie gekozen voor een industrieterrein in de Kempense gemeente Laakdal, en dit wegens de goede ligging van en de toegangswegen naar dit industrieterrein. Het gaat om een arbeidsintensief bedrijf dat quasi geen milieuverontreiniging teweegbrengt en bescheiden be-

Huybrechts

hoeften heeft op het vlak van transport. Een welkome gast dus.

De Limburgse gemeente Lommel heeft Hansen evenwel onlangs 2,48 miljoen euro expansiesteun van de Vlaamse regering beloofd als het bedrijf zich in Lommel zou vestigen. Ik vraag me af of een gemeente zomaar met miljoenen euro belastinggeld mag zwaaien. De burgemeester van Laakdal bestempelt de expansiesteun als oneerlijke concurrentie. Tussen Lommel en Laakdal bestaan geen structurele verschillen. Beide gemeenten hebben een vergelijkbaar sociaal-economisch profiel. Economisch gezien is Laakdal de meest voor de hand liggende keuze voor Hansen, maar geen enkel bedrijf slaat een cadeau van 2,48 miljoen euro af.

Mijnheer de minister, is het geoorloofd om expansiesteun op deze manier als lokkertje te gebruiken? Heeft de Vlaamse regering beslist om dit bedrag toe te kennen aan Lommel? Zo ja, zijn daar speciale voorwaarden aan verbonden?

Minister Jaak Gabriels : Mijnheer de voorzitter, collega's, niemand kan er onderuit dat er in Vlaanderen enkele doelstelling 2-gemeenten zijn. Ik heb daar als parlementslid nog mijn ongenoegen over kenbaar gemaakt, omdat dit naar mijn mening voor ongelijkheid tussen de Vlaamse gemeenten zorgt. Toenmalig minister-president Van den Brande gaf me overigens gelijk.

De discussie over het lot van die gemeenten zal snel afgelopen zijn na de uitbreiding van de Europese Unie. Volgens mij zullen er dan geen Vlaamse gemeenten meer in aanmerking komen voor dit bijzondere statuut.

Mijnheer Huybrechts, in tegenstelling tot wat u beweert, heeft Hansen Transmission niet in eerste instantie gekozen voor Laakdal. Het bedrijf was in feite het liefst in Edegem gebleven, maar daar was geen ruimte meer. Op de tweede plaats kwamen Laakdal en Lommel. Beide locaties werden als evenwaardig beschouwd. Het klopt niet dat Hansen eerst voor Laakdal had gekozen, en achteraf is overgehaald met de expansiesteun als lokaas.

Hansen Transmission is van oorsprong een Vlaams familiebedrijf, dat sinds 1923 op maat gemaakte tandwielkasten produceert. De fabriek in Edegem is nu het centrum van de tandwieltechnologie van de BTR Power Drive Group. De groep beschikt over een wereldwijd netwerk van productie-, verkoop-, en servicecentra. De fabriek in Edegem is

45.000 vierkante meter groot, en heeft een machinepark ter waarde van 50 miljoen euro. Hansen besteedt 7 percent van zijn omzet aan onderzoek en ontwikkeling. Het bedrijf werkt hiervoor samen met internationale onderzoekscentra en universiteiten. 90 percent van de omzet is afkomstig van producten die de laatste vijf jaar werden ontwikkeld.

Momenteel wordt meer dan 95 percent van de productie rechtstreeks en onrechtstreeks geëxporteerd.

Op 19 februari 2001 heeft de onderneming een aanvraag tot expansiesteun ingediend met betrekking tot uitbreidingsinvesteringen in de bestaande exploitatiezetel Edegem ten belope van 16.385.390,15 euro en tot de oprichting van een nieuwe exploitatiezetel te Beveren, Laakdal of Lommel voor een bedrag van 93.128.640 euro.

Op 21 december 2001 heeft de onderneming de administratie Economie per e-mail bijkomende informatie bezorgd. Hieruit blijkt dat de onderneming voor een vestiging te Lommel heeft gekozen. De investeringskost is op 93 miljoen euro geraamd.

In het begin van januari 2002 heeft de administratie, in uitvoering van de economische expansiewet van 30 december 1970, een ontwerpnota voor de Vlaamse regering opgesteld. In deze nota stelt de administratie een subsidie van 8,13 percent voor.

Het dossier bevindt zich momenteel voor advies bij de Inspectie van Financiën. Pas na het verlenen van een positief advies door de Inspectie van Financiën en na het bekomen van het begrotingsakkoord kan dit dossier door de Vlaamse regering worden geagendeerd. De Vlaamse regering heeft hierover met andere woorden nog geen beslissing genomen.

De heer Huybrechts heeft in zijn vraag naar een verschil in de subsidiëring van investeringen in Laakdal en in Lommel verwezen. Ik heb daarnet al gezegd dat dit verschil bestaat. De afbakening van deze zones is gebeurd op basis van door de Europese Commissie opgelegde indicatoren die naar de sociaal-economische prestaties van de verschillende gebieden peilen.

Op voorstel van de Vlaamse regering is Lommel door de Europese Commissie opgenomen in de regionale steunkaart Vlaanderen 2000-2006. Aangezien Laakdal hierin niet is opgenomen, worden de investeringsprojecten van grote ondernemingen in deze gemeente niet bijkomend gesubsidieerd.

Gabriels

De vraag is of we in Vlaanderen met doelstelling 2-gebieden willen blijven werken. Deze gebieden veroorzaken immers een ongelijkheid tussen de gemeenten. Eens de doelstelling 2-gebieden zijn aanvaard, speelt deze discussie evenwel geen rol meer. Ik kan nu niet beslissen om het laatste gedeelte van de steun niet uit te keren. Als een bedrijf naar de rechtbank stapt, kan het de steun afdwingbaar maken.

Een bedrijf is verplicht om al de mogelijkheden te melden met betrekking tot de steun van de Vlaamse regering waar het krachtens het decreet van 1970 en de latere aanpassingen recht op heeft.

Ik wil de expansiesteun herzien. De overgrote meerderheid van de leden van deze commissie heeft evenwel gevraagd om een belangrijk deel van de expansiesteun te behouden. Het is de bedoeling om op termijn andere, meer op het strategisch belang van de bedrijven gerichte parameters te hanteren. Deze herziening zal ons de kans bieden om in te grijpen waar en wanneer het nodig is.

Momenteel heb ik evenwel geen andere invalshoeken dan de bestaande regelgeving. Indien de Inspectie van Financiën een gunstig advies verleent en er een begrotingsakkoord komt, moet ik het project in Lommel aan de Vlaamse regering voorstellen.

De voorzitter : De heer Huybrechts heeft het woord.

De heer Pieter Huybrechts : De minister beweert dat de firma Hansen Transmission op voorhand geen enkele vestigingsplaats heeft vastgelegd. Ik weet echter dat de heer Peeters, de voorzitter van

het IOK, op woensdag 9 januari 2002 contact heeft opgenomen met het bedrijf. De mensen van Hansen Transmission hebben hem toen bevestigd dat Laakdal hun eerste keuze bleef, tenzij de Vlaamse regering voor een investering in Lommel met 2,8 miljoen euro aan expansiesteun over de brug zou komen. Hoewel het me zo is meegedeeld, vertel ik dit hier uiteraard onder voorbehoud.

Minister Jaak Gabriels : In delicate materies als deze moet iedereen steeds voorzichtig met informatie omspringen. Ik neem aan dat de heer Peeters dit heeft verteld. Misschien doet hij dit ten behoeve van zijn eigen aangeslotenen. Op dit ogenblik kan ik de administratie enkel de objectieve parameters meegeven. Deze parameters liggen wettelijk vast. Het is een goede zaak dat ik hier niets aan kan veranderen.

Ik hoop dat we later een fundamentele discussie over de doelstelling 2-gemeenten kunnen voeren. Ik zou hier trouwens de vergelijking tussen Lommel en mijn eigen gemeente kunnen maken. Hoewel ik geen objectieve verschillen tussen de twee gemeenten zie, kan een bedrijf tot 50 miljoen meer krijgen voor een investering in Lommel dan voor een gelijkaardige investering in Bree. Ik wil hier niet beweren dat deze verschillen onwettig zijn. Ze doen enkel de discussie over de fundamentele benadering van de doelstelling 2-gemeenten in Vlaanderen weer oplaaien. De basis van de discussie is de vraag of we dit systeem willen behouden.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

– *Het incident wordt gesloten om 11.11 uur.*
